

геть, той їзд, який безперестанку.

протягом цілих місяців й на обширі всієї України вилівався в селянський організм? Чи пребував наш уряд вплинути на затуркану безсозісною пренагандою народної свідомості, чи не ставав він його відповідною брошюрою та газетами літературою, в якій розкажено й авторитетно ука- зувалася б Йому, че піклуються за- конні й правдиві Його вимоги і де починається національна та сваволі? Адже ж чесне, мудре, предиктоване любов'ю до народа, чесне друковане слово, скрізь і завше, у всі часи й по всіх країнах, завжди давало доб- рі й благати наслідки. Але ми не ба- чили що досі жодної брошюри, жед- него листочка, жодної народної га- зети, словом — жодних друкованих творів для широких народних мас, творів, у яких чи то, чесне, розважано, приступко й авторитетно доводилася б переду всі його воліні й неволіні гріхів і доведилися б міді шахи, щоб тих гріхів позбутися. Уряд що й досі провадить свою діяльність самими тільки рецесіями; вони, ці ре- цесії, на пільговите торжество Ваших бажань і змагань не привели. По- пробуйте ж апелювати до розуму та совісті народа, який збився в шаху й якого дурить за всіх боків. Це обов'язок тишерешного українського уряду, який поклав собі за мету від- новити в країні мир, лад та добру злагоду. Почин у цьому добром ділі певний Ви, Миколо Прокопович, як історик і публіцист, взяти на себе. Кажуть же: чи робить Рада Міністрів, у якій Ви берете діяльну участь, або як що ін., то чи думас Уряд що-не буде робити в цьому завданню моєю напрямку. Ваша авторитетна й вичерпуча відповідь на поставлене питання в значній мірі могла б заспокоїти великих замисленою гро- мадську суму.

І. В. Галант.

Урядова мова.

Ціть, серце,—мовчи! Справа не на жарт заходить. Покинь опози- ційне гідранія і уяві собі:

Через чотири місяці „срока між- оть низженесаного числа“ всі, всі до єдиного урядовці будуть знати українську мову.

Це щось грандіозне, небувале, нечуване, невидане, неслыхане, не- думане, неміряне.

Бувнаказ колись — за три тижні.

Але то ж був землетрус.

Світ преставлявся, сонце міні- лося, качата піли, теля людським голосом говорило, дівка шестеро близнят родила і всі були живі, вільні, рівні, соціалізовані, урівні- ни в споживчій і трудовій нормі.

Того ніхто не боявся і по щи- рості ніхто на те не сердився.

А тепер? Ви ж уявіть собі си- туацію, положення, становище.

Одні кажуть:

— Слухайте! Не забивайте баки, — ви її не українці, і не демо- крати, і не самостійники, і не гер- манофіли...

А вони ті групи, одновідповідають:

— Самъ съѣшь, братъ ты мой! Я українецъ самий всамдѣланий. І не толькъ самостійникъ, но и еще хуже. А съ нѣцами я пер- вый другъ и пріятель. Вотъ, хо- чешь — сейчасъ поцѣлююсь...

Або в іншій редакції:

— Совсѣмъ наоборотъ! Я самъ не знаю, чо со мной едѣвалось, но я самостійникъ и отвержую, или какъ это сказать, українськихъ большевиковъ.

А на ділі ми знаємо, що воно робиться.

Афанасієв велить і не поти- катися до нього з українськими докладами.

Штейнгель іде в Берлін представити українську державу, не знаючи мови української держави.

Що собі хочете, а не гаразд воно.

Культурний німець давно вже має таку книжечку:

Ruthenisch — deutsches Gespach- sbuch. Von prof. Smal-Stockyj.

І катне з неї за двадцять фраз.

А посол тик-тик, скаже щось в тім роді, що хоча він і українець, і самостійник, але мови не знає...

— Могу по русски свободно.

Ну, воно й ніякovo. І державі, й народові, й культурі, а може й послові.

А зате через чотири місяці Ф. Р. Штейнгель буде говорити пре- красною літературною мовою та ще з волинською закраскою. Наприклад, замісць

— Ви тут, у Київі повинні...

Скаже:

— Ви-те осьде, в Київі...

Вийде дуже красно.

Або пан Гутник буде вкидати кілорит Херсонщини (бо по-одеськи — *mais ton!*):

— Слухайте, мой, сюди: ще я до діла ловку штуку скажав ха- зятину...

Словом, коли вони добре нав- чаться, буде те, що бувало серед української інтелігенції.

А було, що на політичних зборах виступали два світи, дві си- стеми, дві „точки погляду“. Полі-тика ховалася у куток і греміли голоси двох трубчиків. Світ трим- ті.

Виступали:

1. Кольський фільєльот.
2. Прахішин хвилолог.

школи. Словесне навчання, майже без участі тих почуттів, якими при- рода обдувала дитину, спирається виключно на пам'ять. Надзвичайно здемокочути уважість, при своїй оди- бічності, словесне навчання першу з тим виснажувало розумові сили дитини, даючи готовінські формулі, неперевірені висловки. Спікаючись з жит- тям, дитина маючи бачила всю мізе- рію формул і висловків шкільної науки. Звідси випливало надзвичайне розчарування в шкільній науці, зрист самостійний і рясний — ріжких, гуртків самоосвіти, членів яких, пущені самопас, блукали манівцями і збіль- шували собою густину ряді пе- симістів та „зайвих людей“. При наших українських обставинах цей пессімізм робився тією чумою, яка знескаювала й без того слабеньку ідейно-нашту им- людь. Ця незайнайомість з життям, права сприяла утворенню санік фантастичних політичних і громадських ідеалів, але, коли перший подих життя повертає ці юнацькі мрії в мінівець, серед молоді проходить як пе- симізм, та реакція, яка трохи помітна і зараз... Огже реформа старих мето- дів була направлена так, щоб не під- ручникам були джерелом знання, а жит- теві дослід. Через те руки праці, ьтигуєчи в процес посприяння всім людям, яким від- відома, сприяла тим самим необхідному розвою дитини, і, узброя- вши його для великої мети: підви- ження життя. Не одразу ці нові методи здобули собі право громадництва в школі. Стара рука висміяла піонерів нової педагогіки, дібала про те, щоб за всяку ціну скомпромітувати піонерів для неї нарядом. Зацікавлені в тому, щоб виховувати слухальне зачаряддя для здійснення плазів московського царсько- панського уряду, руки педів добралися змін в педагогічній практиці, і то не тільки в утворенні нових ме- тодів навчання, але й в самій шкіль- ній організації.

В сфері методів навчання почалася зміна в педагогічній практиці, і то не тільки в утворенні нових ме- тодів навчання, але й в самій шкіль- ній організації.

В сфері методів навчання почалася зміна в педагогічній практиці, і то не тільки в утворенні нових ме- тодів навчання, але й в самій шкіль-

Одні був — сепаратист, а другий — унітарист.

Одні був за те, щоб „ся“ писа- ти при дієлових окромо, а той разом.

А тепер Рада Міністрів теж ста- не філологічна.

— Бітьесь Бога! Оте чортове від“ треба наївки викинути.

— А я вам кажу, що „ед“ — це полонізм. А наше міжнародне ста- новище не дозволяє нам заводити ніякого полоніфістства:

Це так будуть сперечатись мі- ністри над відозвою уряду:

— Одозва чи відозва? Ф. Лизо- губ пересвариться з усіма мініст- рами, окрім полтавців, на спра- ві вживання слова „імію“, а не „маю“.

Коли М. Василенко скаже на засіданні своє —

— Конечно!

— Половина членів ради з про- тестом вийде з засідання

— Звичайно, а не конечно! Це большевизм чернігівський!

Словом настануть веселі часи.

„Ще в гіршім становищі захе-

диться зараз питання про комуніка- ційний зважок між Україною і Тур- цією“. І так мені з урядниками по-

сoltstva доводиться тут сидіти заїї

лім, коли будемо мати можливість

ки діномозі австро-угорського каман-

дування поїхати в Царгород на пі-

менськім або турецькім крейсері. В

скірі часів питання про комунікації

з Турцією буде також обговорювати

з комісії представників обох сторін і

можливо скоро буде вирішено. Без

сумніву, що вирішення цього питан-

ня стоять в звязку з загальним ви-

рішенням питання про флот тему, що

в залежності від цього питання вилю-

ниться кількість перевезених средст-

в. Для вилення питання, які терка-

ються міжнародними в Турції буде

скоро призначений спеціальний

військовий інспектор. Для приїзу в Цар-

город нашого атамана відмінно

буде зручно відмінити відмінно

відмінно відмінно відмінно відмінно

Грід і, потік у житом, січні і уже, рез що довелось візником переважати я до 10 го квітня, Між через "фронт" до ст. Корсово. Це осіли від школи Фатежа і вже наша станція і тут уже більші а делегацію до Луначарського можна дістати до любої станції. Що про дміну декрету, але делегація дуже здивувало і вразило (звичайно зберегла відповідь: "єже писах—писах"—декрет на те видіється, щоб за Кереневим на кожній станції їх виконувати". Очевидно для цього можна вчити що захочеться і на був виданий декрет і про обов'язковий есту скічевих гімназистів до червоної армії всіх сестрами мілітії життя "за кордоном" на півдні. Однак нічого не вийшло з розповідає, що землю селянську всю того, бо гімназистки рішуче відмовились просто по тій причині, що не мають спеціальної підготовки, вони не зуміють зробити, навіть звичайної перев'язки.

З свободою зібрали—там справа 1/4 фунта на душу і то не завше, гірше, між у нас. Коли вони хотіли Селян хліба також не макти. Був улаштувати урочистий вечір в приході випускі—треба було одержати варто в кулеметах, щоб піхте не міг входити, не дивлячися на те, що дозвіл дісталі.

Не краще справа й з свободою думки. Пісвідчення про скіченні гімназистів тільки тим, що підвластнику російську засвідчували своє відношення до совітської влади і своє перші погляди і переконання. Не треба пояснювати, яко мало бути відношения і погляди. Хоча більшість рішучо "не прізнали" влади більшевиків. Таке ж саме "засвідчено" виходить з відсутності відповіді на питання, що підручники від школи відбрали.

Найбільше клепоту було з від'їздом на Віраїну.—"Коли тут учілісь—тут і служить"!—і під часів довоїв не приймається до уваги. Між тим страждають, що на Віраїні зараз терор і царство гетьмана Ніжелько Гильотини, а Київ уже давно на повітрі, бо, мовляв—наші там не дрімають. Нарешті дозвіл віддається і крім того додається доручення—"поработати і постоять за нас".

В Курську білети дають тільки до божньої слідуючої станції і 4-го класу. Обшукують спершу на Курську і під часів, потім на ст. Коломаївка. Реквізиції не підлягають тільки самі необхідні речі. Гроші, мідь, срібло, золото в чим би не було, пукор, чай, матеріл, навіть папір—все відбирається. У моеї оповіданні забрали 10 коп. срібних і міді з копіїк. Вона везла з собою не потрібний чистий папір, запітки і т.зваріці мали намір реквізувати і його і тільки випадком не зробили цього. За Коломаївкою починається уже "фронт", в якої причині поїзд був обстріляний і спікений. Тут знову товарищи реквізували все, що можна було, а далі поїзда не пустили, че-

На педагогічних курсах.

Настало давній часік. Спінчилась праця у всіх школах. І більшість учителів і вчительок кімната до курсів.

Кімната, щоб наділужити те, за що взялись мало було зможи на протязі року.

Самоосвіта, бажання стати в курсі української школи—головна мета багатьох, в ірамуванні, до якої вони підуть і відпочинок і задоволення...

Але сказати це можна не про всіх. Де-хто з українців-чителів лишився за бортом курсів (бо прийом обмежений), а на курси попали люди, яким бажано одержати тільки "пісвідчен-

ство теоретичних знань, потрібний діти за все досвід, досвід змалку, який би перейшов в тіло й крох людини. Погрібне тес соціальне виховання, яке дитині нав'язані зовні ніж не можна. Вони може бути ви-слідом тільки "ромайдської самодіяльності дитини", в практиці якої механічно розвивається внутрішня дисципліна, первова витриманість, активність і пошуковість прав чужих і своїх...

Обов'язок держави не тільки дати знання дитині через школу, але й сприяти громадянському вихованню всіх дітей. І саме тут починається негативне, як що можна висловитись так, завдання школи. Серед того дитячого матеріалу, який—при організації загально-обов'язкового шкільного навчання—вступає до школи, ми бачимо добрий процес не тільки "Гриців перемудрих", які наукі не єдні а-б-а-б-а-м-а-т-а", і які потребують специальних методів навчання, але й більші сумні авіація: дітей першово та морально хворих. Не будемо тут віддаватись у суперечку звідки ці явини початок беруть: чи спадщиніст, чи несприятливі функціональні порушення в цьому винні—де байдуже; факт вістається фактом: таких дітей багато, і в школі їхні присутністю не стихії magistri, одного вітчені. Що робити з ними? Може та, що й робили? викладати геть чільної школи, може й далі постачати вертепам великого міста бади і непознані діти? Ні, стоячи на чисто державному підході, ми знаходимо інший вихід. Держава повинна використувати все, що використувати можна. Досвід заходу показує, що Ecclé d'e eignement spécial дітей відсталих уміє зробити здатними до праці і так чи інакші користніми для держави.

Діти, які вийшли з школи, мають зберну суму знань, здебільшого мають інтелектуальні в ремеслі, що дозволяє їм можливість бути не тільки інженерами по різних майстернях. Так писав Jean Deomor, професі-

я", одержати з як-найменшою тратою сил і часу... Українські справі, мови "холіків" вони часто зовсім відсутні. Але "пісвідчення" пробють ім членських мандатів і, набравши собі потрібний кворум, зараз же взятися до розв'язання кардинальних питань. Кожі де пощасти перевести, то цим гадають очевидно раз назавжди візводити собор від шкодливого впливу українців-автокефалістів.

◆ Гетьманська лепта. Офіційно повідомляється, що в понеділок 17-го червня п. гетьман був на сmektakli, влаштованому на користь тих, що потерпіли від вибуху на Звіринці; при цьому п. гетьман сказав з своїх особистих сум пожертву в 1.000 карбованців за троянд піднесені йому впорядчиками.

◆ Ленін с. ф. у Харкові. Головний комітет партії с. ф. у порозумінні з харківським комітетом партії улаштував на протязі від 23 до 29 червня в м. Харкові конференцію, на якій відсутніх (їх набереться більше 800 чоловік, як мати на увазі курси для вчителів початкових шкіл),—прочитає О. Шульгін. 2—Внутрішнє становище і організація влади—проч. О. Саміловський. 3—Економічне становище України—прочтіть (комітету його до того часу випустить) І. Фещенко-Чопівський. 4—Яка повинна бути школа на Україні—проч. В. Прокопович.

◆ Країн для села. З складів земського збору розпочалася погрука першої партії краю, призначеної в обмін на хліб із тих районів, де його закуповують. Перед всім мануфактура піде в губернії поставську, херсонську і кримську...

◆ Становище гірського губернаторського. Кіївського губернаторського староста ділами негайно увійшли помешкання, які зарахують відповідній і управління. Куди мас перебратися старосто—мелідомо.

◆ Таким чином губернаторський староста спінчиться у становищі, яке російське присвідство визнає "гіршим од губернаторського"...

◆ Реновізація шкільних будинків. Міністерство військових справ від пра-хакії міністерства освіти видало наказ, яким заборюється реквізувати для військових потреб. Однак того, як на-шу думку потребують оборони міністерства освіти виши просвіти інституту та преса.

◆ Збріжки податків. Рада міністрів ухвалила згідно з законопроектом міністерства фінансів організувати по містах України особливі штати збріжки податків, котрі замінять собою міліцію, яка досі мала обов'язок збирати податків. По великих центрах збріжки будуть сконцентровані в окремі райони.

◆ Призначення. На вакантну після едакції д. Цицовича посаду коменданта м. Київа призначено отамана Тищенського, а його помішаними полковниками Волошиновим і Бенецьким. За начальника штабу призначено капітана Мишакова.

◆ Делегація Звенигородців. До Київа прибула делегація звенигородських хліборобів, яка сьогодні має бути призначена гетьманом і подасть йому доклад про під'їзд у Звенигородському повіті.

◆ Поляни у гетьмана. Цими дніми гетьман п. Скородіський призначив делегацію польського виконавчого комітету в складі голови Михайловського, заступника голови С. Зелиńskiego і секретаря С. Березовського. Розмова торкалася справи з передаванням у життя закону про національно-персональну автономію. П. гетьман однадаючи остаточне від-шанення цієї справі до того часу, коли він дозвідається про погляд на цей закон голови міністерств, відповів, що хоч переведення цього закону в життя зустріче великі перепони, і тому серед уряду що до закону виникають сумніви, але тим не менш він повинен заявити, що уряд не чинить міжків перешкод, а, навпаки, сприяємтиме організації польського громадянства з метою охорони культурних, економічних і національних польських інтересів на Україні.

◆ Ліквідаційні комісії. Міністерство земельних справ розробило законопроект про тимчасові ліквідаційні комісії, що мають завдання виклики збитків і шкоду, нароблені земельними розріхами і вагалі анархією на селі. Ліквідаційні комісії матимуть дуже широкі уповноваження. У їх завдання входить збирання земель і ліквідація усіх суперечок, що виникають на земельній спадщині, ліквідація самочинних організацій і ін. Головних ліквідаційних (губерніальних) комісій буде дев'ять крім того в кожній губернії функціонуватимуть повітіві комісії.

◆ Земельні комісії. Міністерство земельних справ остаточно розробило законопроект про земельні комісії. Комісії ці мають допомагати селянам при купівлі землі працювати із земщиною через полосиці, сервітутів, ліквідації, від'їзди для біженців Польщі. Вчора о 2-й годині дня з Київа вирушив перший поїзд з біженцями, які під час війни мусили тікати з Польщі. Другий такий поїзд має вирушити з Київа 24 червня.

◆ В міністерстві закордонних справ Вчора у управлюючого міністерством закордонних справ Д. Дорошенка був застуки германського посла на Україні граф Веркен і балакав з ним про справу біжчої політики.

Крім того були ще делегації холмська і тернопільська.

◆ Велика рада міністрів. 19-го червня велика рада міністрів розглянула і затвердила штати всіх міністрів. На тому ж засіданні був розглянутий і затверджений закон про збільшення кари за спалшу,

По пропозиції п. гетьмана ухвалено постанова про видачу одноразової допомоги сім'ям убитих під час вибуху на Чечерську німецьких салатів. При чому сім'ям убитих буде видана допомога в розмірі 3.000 марок, сім'ям тяжко поранених—1.000 марок, і сім'ям лехко поранених—300 марок.

Рада міністрів призначила одноразову допомогу і ценсю сім'ям звенигородського повітового старости Машира і його помішника Солтика, яких убийство у Звенигородці під час повстання. Сім'ї Машира буде видана одноразова допомога в 3.000 карбованців і призначена їхнім післям в 3.600 карб., а сім'ї Солтика одноразовою допомогою 3.000 карб. і їхнім післям 2.200 карб. на рік на виховання дочки.

◆ Мала рада міністрів. На засіданні малої ради міністрів, яке відбулося 19-го червня, було розглянуто такі справи: про видачу грошевих засобів митницям для догляду за кордоном з Великого рівнем, про видачу грошей на культуру сиробі міністерству земельних справ, про видачу грошей військовим присутствіям, про призначення субсидії товариству "Українське товариство економістів" про однією грошей міністерству доріг для відбудови моста через р. Ірпінь, про однією грошей чернігівській земській управі на будову замінниці і низка інших справ у тім числі справ на земельних секторах відкриті різним міністерствам на Іхні біжчі потреби.

◆ Перед церковним собором. В українських церковно-громадських кружках занепокоєні тим, що організації всесукарійського церковного собору вже під знаком московським. Прихилянки свіоду п. Храповицького вижидают широких заходів, щоб витягти на собор всі чорносотені різні заліжні прихильників автокефалії. Становище московських патріотів підсилюється тим, що міністерство віроіскове, як ми чули, робить уступки в позиції автокефалії в урядових сferах робиться дужкою ідею автономії української церкви, а не автокефалії.

◆ Вечірня в "Шляху". Вчора в редактора журнала "Шлях" відбулась вечірка на котрій була відома працьовитість в складі голови Михайловського, заступника голови С. Зелиńskiego і секретаря С. Березовського.

◆ Вечірня в "Шляху". Вчора в редактора журнала "Шлях" відбулась вечірка на котрій була відома працьовитість в складі голови Михайловського, заступника голови С. Зелиńskiego і секретаря С. Березовського.

◆ Гадяцьке земство. Німецький комісіонант гадяцького повіту видав наказ, який підписав губернатор. Мельників, де написано так: "Як ще раз буде зроблено нарад, або підпал

—часті контрабанді буде повірено тому, хто поїде втрати, а друга частина піде в прибуток іадицько земства".

◆ Харківщина. В епископському повіті безладу.

В Марковій селянине на земську управу, забрали 80 рушниць, убили 2 міліціонерів і 3 поміщиць. Село горить. Горить і с. Іванівка. В Калиніві відбита сем'я управлюючого в Долгопілі—засідуючий лісом і 2 сторожів. В Хмільові відбита начальник міліції Кониш.

